

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τερώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί Τεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Χάριτι τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ εἰσερχόμεθα σήμερον εἰς τό νέον ἐκκλησιαστικόν ἔτος, τιμῶντες καί ἐορτάζοντες ἐν ψαλμοῖς καί ὕμνοις καί ᾠδαῖς πνευματικαῖς, κατὰ τήν ἑναρξιν αὐτοῦ, τήν «Ἡμέραν προσευχῆς ὑπέρ τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος».

Ἡ πολυδιάστατος σύγχρονος οἰκολογική κρίσις εἶναι κρίσις τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, τῆς θρησκείας καί τῆς φιλοσοφίας του, τοῦ ἥθους καί τοῦ πολιτισμοῦ του. Προηγεῖται ἡ «κακή ἀλλοίωσις» τῆς ἐλευθερίας μας, ἡ ἀποκοπή καί ἡ ἀλλοτρίωσίς μας ἀπό τήν Πηγὴν τῆς Ζωῆς, καί ἀκολουθεῖ ἡ καταστροφικὴ διὰ τό φυσικόν περιβάλλον συμπεροφορά. Αἰσθανόμεθα βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην διὰ τό γεγονός ὅτι αἱ πρωτοποριακαὶ πρωτοβουλίαι καί παρεμβάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀδιαλείπτως ἀπὸ τό ἔτος 1989 μέχρι τῆς σήμερον, ὄχι μόνον ἀπεκάλυψαν τὰς πνευματικὰς παραμέτρους τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος, ἀλλὰ διήνοιξαν νέας ὁδοὺς καί προοπτικὰς διὰ τήν ἀντιμετώπισιν του. Τὰ οἰκολογικὰ συνέδρια, οἱ σχετικοὶ διαχριστιανικοὶ καί διαθρησκευτικοὶ διάλογοι, αἱ συγκεκριμέναι προτάσεις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπὶ περιβαλλοντικῶν θεμάτων, ἡ ἀναφορὰ εἰς τὰς κοινωνικὰς διαστάσεις καί συνεπείας τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως καί ἄλλα τοιαῦτα, συγκροτοῦν μίαν ρωμαλέαν περιβαλλοντολογικὴν πρότασιν, μέ ἔμφασιν εἰς τήν ἀδήριτον ἀνάγκην «κοπερνίκειας στροφῆς» εἰς τήν κατανόησιν τῆς ιδέας τῆς προόδου καί εἰς τήν στάσιν τῆς ἀνθρωπότητος ἀπέναντι εἰς τήν φύσιν, καθὼς καί εἰς τόν τρόπον δράσεως τῶν παραγόντων τῆς πολιτικῆς, τῆς οἰκονομίας καί τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, τῶν Ἐκκλησιῶν καί τῶν θρησκευτῶν, τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας καί τῆς παιδείας τῆς νέας γενεᾶς.

Θά συνεχίσωμεν, ἔργῳ καί λόγῳ, τήν προβολὴν τῆς οἰκολογικῆς προτάσεως τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τόν οἰκοφιλικόν δυναμισμόν τῆς εὐχαριστιακῆς, ἀσκητικῆς καί δοξολογικῆς σχέσεως μέ τήν δημιουργίαν, ὑπογραμμίζοντες πάντοτε ὅτι ἀπαιτεῖται ἐπισταμένη θεολογικὴ ἐργασία διὰ τήν ἀποσαφήνισιν τοῦ αὐθεντικοῦ οἰκολογικοῦ μηνύματος τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως καί παραδόσεως, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς «καλῆς λείαν» δημιουργίας.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ ἀνάδειξις τῶν θρησκευτικῶν καί ἠθικῶν διαστάσεων τῆς οἰκολογικῆς ἀπειλῆς θά ὁδηγήσῃ εἰς τήν συνειδητοποίησιν τῆς ἀξονικῆς σημασίας

τῆς «οἰκολογικῆς εὐθύνης». Ἐπὶ τέλους, ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά παύσῃ νά δοῦν ὡς νά μὴ ἐγνώριζε καὶ νά ἀποβάλλῃ ὀριστικῶς τὴν ψευδαίσθησιν ὅτι ὁ πλανήτης γῆ δύναται εἰς τό διηνεκές νά ὑπερβαίνει τὰς ἀνθρωπογενεῖς ἐπιβαρύνσεις καὶ καταστροφάς, ὅτι ἡ φύσις ἔχει τὴν δύναμιν νά ἀνανεώνεται ἀφ' ἑαυτῆς. Τό ἥθος τῆς εὐθύνης διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ὀφείλει νά ἐκφράζεται εἰς παγκόσμιον, ἐθνικόν, τοπικόν καὶ προσωπικόν ἐπίπεδον. Ἐπαναλαμβάνομεν καὶ πάλιν, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις οἰκολογικῆς εὐθύνης εἶναι «κατηγορικὴ προστακτικὴ» διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἐνώπιον τῆς μεγαλυτέρας ἀπειλῆς, τὴν ὁποίαν ἐκλήθη αὕτη νά ἀντιμετωπίσῃ εἰς ὁλόκληρον τὴν ἱστορικὴν τῆς διαδρομὴν.

Προφανέστατα, μέ κυρίαρχον τό ἀνθρωπολογικόν πρότυπον, τό ὁποῖον ἐκπροσωπεῖ ὁ «ἄφρων πλούσιος» τοῦ Εὐαγγελίου (Λουκ. ιβ', 17-21), μέ τό «καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου», καὶ τό «ψυχὴ, ἔχεις πολλά ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου», ἡ ἀνθρωπότης ὑπονομεύει τό μέλλον τῆς καὶ ἀφανίζει τόν «οἶκον» τῆς. Αἱ «νεωτερικαὶ ἁμαρτίαι» τῆς ἀνθρωπότητος ἐδημιούργησαν, καὶ συνεχίζουν νά τό πράττουν, νέους διχασμούς καὶ διασπάσεις μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ φύσεως. Ὁ σύγχρονος «ἀνθρωποθεός» ἐμμένει εἰς τὴν γεωκτονίαν, ἀγνοεῖ μέτρα καὶ ὅρια ἐν ὀνόματι γεωπολιτικῶν σχεδιασμῶν καὶ οἰκονομικῶν συμφερόντων, τοῦ καταναλωτισμοῦ καὶ τῆς ἱκανοποιήσεως, οὐσιαστικῶς ἀκορέστων, ἀναγκῶν, ἀλλὰ καὶ, βαθύτερον, λόγῳ ἐσωτερικῶν βιωματικῶν καὶ ἀξιακῶν ἀνατροπῶν. Αἱ ἐπιπτώσεις μιᾶς παγκοσμίου κυριαρχίας τῆς βουλήσεως χειραγωγήσεως, ἐργαλειοποιήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῆς φύσεως θά ἀποβοῦν τραγικαὶ διὰ τὴν ζωὴν εἰς τὸν πλανήτην μας.

Ἡ προϋοῦσα ἀποδοχὴ καὶ ἐπίσημος καθιέρωσις τῆς 1^{ης} Σεπτεμβρίου ὑπὸ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ὡς Ἡμέρας Προστασίας τοῦ Φυσικοῦ Περιβάλλοντος ἀποκτᾷ σήμερον ἰδιαίτεράν βαρύτητα ὡς σύμβολον καὶ ἔμπρακτος προώθησις τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν. Ἐξ ἄλλου, ἡ δοξολόγησις τοῦ «δημιουργοῦ πάσης τῆς κτίσεως» κατὰ τὴν Ἀρχὴν τῆς Ἰνδίκτου εἰς τὴν λειτουργικὴν παράδοσίν μας, ἀποτελεῖ μίαν πολύτιμον παρακαταθήκην, ὡς πρόσκλησις καὶ προτροπὴ πρὸς σεβασμὸν τῆς δημιουργίας, ἡ ὁποία ὑφίσταται τὰς συνεπείας τῆς ἀνοικτεῖς ἀνθρωπογενοῦς ἐπιβουλῆς.

Τιμιώτατοι ἀδελφοί καὶ προσφιλέστατα τέκνα,

Ὁ σεβασμὸς τῶν βασικῶν πυλώνων τοῦ οἰκολογικοῦ πολιτισμοῦ δύναται νά ἀνακόψῃ τὰς οἰκοκαταστροφικὰς τάσεις καὶ νά διανοίξῃ τόν «οἰκολογικόν μονόδρομον» τῆς βιώσιμου ἀναπτύξεως. Γενικώτερον, ἡ ἀνθρωπότης ἔχει ἀνάγκην συναινέσεως ἐπὶ ἐνός κορμοῦ κοινῶν θεμελιωδῶν ἀξιῶν, ὁ ὁποῖος, ἐντὸς ἐνός κόσμου ρήξεων καὶ πολώσεων, θά λειτουργῇ ὡς πυξὶς διὰ τὴν πορείαν πρὸς τό μέλλον. Ἄξονα αὐτοῦ τοῦ ἀξιακοῦ συνόλου θεωροῦμεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἀλληλεγγύης, ὡς παράγοντος συνυπευθυνότητος, διαλόγου καὶ εἰλικρινοῦς ἀμοιβαιότητος, ὁμοῦ μετὰ τῆς συλλογικῆς εὐθύνης διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Τόσον ὁ ἔμπρακτος σεβασμὸς τῆς ἱερότητος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ὅσον καὶ ἡ μέριμνα διὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς κτίσεως, ἀποτελοῦν, ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς,

ζωτικάς ἐκφάνσεις τῆς εὐχαριστιακῆς πραγματώσεως τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς κλήσεως τοῦ ἀνθρώπου νά καταστῇ «ἱερεὺς» τῆς δημιουργίας.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, εὐχόμενοι αἴσιον καί εὐκαρπον ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς καί θεαρέστοις τόν νέον ἐκκλησιαστικόν ἐνιαυτόν, ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, πρεσβείαις καί μεσιτείᾳ τῆς Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τήν πανίερρον εἰκόνα τῆς ὁποίας εὐλαβῶς φυλάττομεν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, καί «στόμασι καί καρδίᾳ καί θελήματι» ἀσπαζόμεθα, τήν χάριν καί τό ἔλεος τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Οὗ τό ὑπεράγιον ὄνομα εἴη εὐλογημένον καί δεδοξασμένον νῦν καί ἀεί καί εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν!

βκς' Σεπτεμβρίου α'
Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν